

AVIZ

referitor la propunerea legislativă privind susținerea procesului de dezinstituționalizare a persoanelor adulte cu dizabilități și aplicarea unor măsuri de accelerare a acestuia și de prevenire a instituționalizării, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative

Analizând propunerea legislativă privind susținerea procesului de dezinstituționalizare a persoanelor adulte cu dizabilități și aplicarea unor măsuri de accelerare a acestuia și de prevenire a instituționalizării, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative (b552/12.09.2022), transmisă de Secretarul General al Senatului cu adresa nr. XXXV/4247/19.09.2022 și înregistrată la Consiliul Legislativ cu nr. D1070/20.09.2022,

CONSILIUL LEGISLATIV

În temeiul art. 2 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 73/1993, republicată, și al art. 33 alin. (3) din Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului Legislativ,

Avizează favorabil propunerea legislativă, cu următoarele observații și propuneri:

1. Prezenta propunere legislativă are ca obiect, potrivit Expunerii de motive, reglementarea cadrului „pentru realizarea reformei sistemului de protecție a persoanelor adulte cu dizabilități, prin stabilirea măsurilor pentru prevenirea instituționalizării și accelerarea procesului de dezinstituționalizare, având ca scop asigurarea, în mod unitar a acestui proces, recunoscut ca prioritate și responsabilitate națională și asumat în cadrul Planului de Redresare și Reziliență al României”.

În acest sens, se preconizează reglementarea, printre altele, a:

a) posibilității „persoanelor adulte cu dizabilități de a beneficia de servicii sociale în mod cumulativ sau în complementaritate cu alte tipuri de servicii sociale sau: educaționale, culturale, de sănătate, de ocupare”;

b) „posibilității organizării administrării și finanțării” de „servicii specifice cu caracter național, intercomunitar sau multifuncțional”.

Totodată, se preconizează modificarea și completarea Legii nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, republicată, cu modificările și completările ulterioare, precum și modificarea Legii nr. 8/2016 privind înființarea mecanismelor prevăzute de Convenția privind drepturile persoanelor cu dizabilități, cu modificările și completările ulterioare.

2. Prin conținutul său normativ, propunerea legislativă face parte din categoria legilor organice, fiind incidente prevederile art. 73 alin. (3) lit. p) din Constituția României, republicată, iar în aplicarea dispozițiilor art. 75 alin. (1) din Legea fundamentală, prima Cameră sesizată este Senatul.

3. Precizăm că, prin avizul pe care îl emite, Consiliul Legislativ nu se pronunță asupra oportunității soluțiilor legislative preconizate.

4. Întrucât propunerea legislativă are implicații asupra bugetului de stat, este obligatorie solicitarea unei informări din partea Guvernului, în conformitate cu dispozițiile art. 111 alin. (1) din Constituție.

Totodată, sunt incidente prevederile art. 15 alin. (1) din Legea nr. 500/2002 privind finanțele publice, cu modificările și completările ulterioare, referitoare la obligativitatea întocmirii unei fișe financiare, cu respectarea condițiilor prevăzute de art. 21 din Legea responsabilității fiscal-bugetare nr. 69/2010, republicată.

5. Semnalăm faptul că o propunere legislativă care a vizat, printre altele, intervenții asupra unor elemente structurale din Legea nr. 448/2006, republicată, cu modificările și completările ulterioare, ce se propun a fi modificate/completate și prin prezenta propunere, a fost transmisă de Secretarul General al Senatului cu adresa nr. XXXV/259/18.01.2022, fiind emis de către Consiliul Legislativ avizul favorabil cu observații și propuneri nr. 133/10.02.2022.

În prezent, propunerea legislativă menționată se află în procedură legislativă la Camera Deputaților.

6. Pentru asigurarea concordanței cu prevederile la art. 31 din Legea nr. 24/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în structura instrumentului de prezentare și motivare ar trebui incluse, printre altele, informații cu privire la insuficiențele și neconcordanțele reglementărilor în vigoare, cu evidențierea elementelor noi, la impactul financiar asupra bugetului general consolidat, atât pe termen scurt, pentru anul curent, cât și pe termen lung (pe 5 ani), la impactul asupra sistemului juridic, subliniind implicațiile asupra legislației în vigoare, precum și la consultările derulate în vederea elaborării prezentei propuneri.

Totodată, potrivit art. 32 alin. (2) din Legea nr. 24/2000, motivarea trebuie să se refere la forma finală a proiectului de act normativ, semnalăm că instrumentul de prezentare și motivare nu este corelat cu textul propunerii legislative în ceea ce privește data de la care managementul de caz ar urma să se exercite independent, în condiții de liberă practică. Astfel, în Expunerea de motive se menționează că activitatea respectivă se va exercita independent începând cu data de 1 ianuarie 2024, în timp ce în cuprinsul propunerii, la textul preconizat pentru art. 32 alin. (2), este prevăzută data de 1 ianuarie 2025.

7. Referitor la soluțiile normative preconizate, în primul rând, semnalăm că măsuri de protecție specială a persoanelor cu dizabilități există în fondul activ primar al legislației, fiind cuprinse în Legea nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, republicată, cu modificările și completările ulterioare, precum, în Legea asistenței sociale nr. 292/2011, cu modificările și completările ulterioare, dar și în Convenția privind drepturile persoanelor cu dizabilități, adoptată la New York de Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite la 13 decembrie 2006, ratificată prin Legea nr. 221/2010, care, potrivit art. 11 alin. (2) din Constituție, face parte din dreptul intern.

La nivel secundar, precizăm că există deja în vigoare reglementări referitoare la dezinstituționalizarea persoanelor cu dizabilități sau la prevenirea instituționalizării acestora, fiind cuprinse, spre exemplu, în Hotărârea Guvernului nr. 234/2022 privind atribuțiile, organizarea și funcționarea Autorității Naționale pentru Protecția Drepturilor Persoanelor cu Dizabilități¹ și în Strategia națională privind drepturile persoanelor cu dizabilități „O Românie echitabilă” 2022-2027, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 490/2022².

Având în vedere cele de mai sus, menționăm că demersul normativ propus ar trebui raportat la cadrul legislativ actual în domeniu, cu respectarea exigenței de tehnică legislativă privind asigurarea integrării organice a reglementării în sistemul legislației și a principiului unicității reglementării în materie, pe nivele normative, prevăzute la art. 13 și 14 din Legea nr. 24/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

¹ Care la art. 7 alin. (1) lit. i) și k) stabilește pentru Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Persoanelor cu Dizabilități, ca atribuții cu caracter general, acelea de a coordona metodologic și monitoriza implementarea procesului de dezinstituționalizare a persoanelor adulte cu dizabilități, respectiv de a acționa, inclusiv prin desfășurarea de proiecte, pentru dezvoltarea alternativelor de tip familial la protecția instituționalizată a persoanelor cu dizabilități, respectiv pentru diversificarea serviciilor în comunitate.

² Unde sunt stabilite printre obiective, asigurarea vieții independente pentru persoanele cu dizabilități, drept fundamental al omului, esențială pentru dezvoltarea identității personale și realizarea potențialului uman și dezinstituționalizarea persoanelor cu dizabilități.

Pe cale de consecință, pentru a fi în concordanță cu principiile menționate și cu exigența de tehnică legislativă referitoare la evitarea paralelismelor, potrivit art. 14 și art. 16 din Legea nr. 24/2000, apreciem că soluțiile legislative care fac obiectul prezentului proiect ar putea fi promovate parțial sub forma unui act modificator cuprinzând intervenții asupra Legii nr. 448/2006 și a Legii nr. 292/2011, care în final ar putea cuprinde și dispoziții de sine stătătoare, și parțial sub forma unor hotărâri ale Guvernului – de modificare și/sau completare a Hotărârii Guvernului nr. 234/2022 și a Hotărârii Guvernului nr. 490/2022, dar și a unei hotărâri de sine stătătoare ce va cuprinde măsuri de punere în aplicare a noilor dispoziții primare ce urmează a fi reglementate.

Propunerea de mai sus o formulăm și în considerarea definiției evenimentului legislativ al completării, prevăzută la art. 60 alin. (1) din Legea nr. 24/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare *„completarea actului normativ constă în introducerea unor dispoziții noi, cuprinzând soluții legislative și ipoteze suplimentare”*, dar și în aplicarea prevederilor art. 67 alin. (2) din aceeași lege, potrivit căroră, *„în cadrul atribuțiilor sale Consiliul Legislativ are obligația să identifice toate dispozițiile legale care au suferit evenimentele legislative implicite și să propună Parlamentului și, respectiv, Guvernului măsurile necesare de modificare, completare sau abrogare expresă a acestora”*, dat fiind că prin promovarea propunerii legislative în actuala formă, unele dintre normele în vigoare vor suferi modificări sau completări tacite sau vor genera paralelisme în reglementare.

Sub rezerva celor de mai sus, în continuare formulăm observații de fond, de redactare și de tehnică legislativă referitoare la actuala formă.

8. La art. 1 alin. (1), semnalăm că lipsește obiectul reglementării, textul propus referindu-se doar la „cadrul” reglementării, noțiune ce nu este sinonimă cu cea de „obiect” al reglementării.

În consecință, pentru respectarea prevederilor art. 52 din Legea nr. 24/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare, este necesară reformularea alin. (1), în sensul indicării obiectului de reglementare și a destinatarilor propunerii legislative.

În cazul în care se păstrează și actualul text, pentru o exprimare corectă și adecvată în context, propunem înlocuirea sintagmelor „cadrul pentru realizarea reformei” și „prioritizarea măsurilor pentru și accelerarea” cu sintagmele „cadrul **general** pentru realizarea reformei” și „prioritizarea măsurilor **pentru accelerarea**”.

La **alin. (2)**, semnalăm că sintagma „autorităților și instituțiilor publice centrale, cât și celor locale implicate în desfășurarea procesului

de dezinstituționalizare și de prevenire a instituționalizării persoanelor adulte cu dizabilități” este neclară și imprecisă, neînțelegându-se ce autorități și instituții publice sunt avute în vedere. În consecință, pentru claritatea și predictibilitatea normei, este necesară reformularea sintagmei, în sensul menționării autorităților și instituțiilor publice vizate.

9. La **art. 2**, având în vedere că textul preconizat nu are caracter normativ, ci declarativ, precum și faptul că la art. 4 lit. 1) este definită expresia „Proces de dezinstituționalizare”, la care se referă și art. 2, propunem eliminarea acestuia și includerea textului său în cuprinsul definiției propuse la art. 4 lit. 1).

Totodată, recomandăm a se avea în vedere și reformularea termenului „asumat”, care, în contextul dat, este neclar, neînțelegându-se ce semnificație juridică are, precum și faptul că Legea nr. 221/2010 a suferit doar intervenții de natura modificării, fiind necesară înlocuirea sintagmei „cu modificările și completările ulterioare” cu sintagma „cu **modificările** ulterioare”. Observația referitoare la intervențiile suferite de Legea nr. 221/2010 este valabilă pentru toate situațiile ulterioare din cuprinsul propunerii în care se face trimitere la acest act normativ.

10. La **art. 3**, semnalăm că norma propusă este de natura hotărârii Guvernului, atribuțiile organelor centrale de specialitate din subordinea Guvernului fiind stabilite prin hotărâre a Guvernului, potrivit art. 67 alin. (3) coroborat cu art. 62 alin. (3) și (4) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul administrativ, cu modificările și completările ulterioare.

În acest context, precizăm că atribuțiile Autorității Naționale pentru Protecția Drepturilor Persoanelor cu Dizabilități, organ de specialitate al administrației publice centrale, sunt prevăzute în Hotărârea Guvernului nr. 234/2022 privind atribuțiile, organizarea și funcționarea Autorității Naționale pentru Protecția Drepturilor Persoanelor cu Dizabilități.

Totodată, precizăm că este deja stabilită calitatea Autorității Naționale pentru Protecția Drepturilor Persoanelor cu Dizabilități de mecanism (autoritate centrală) de coordonare a implementării Convenției privind drepturile persoanelor cu dizabilități, adoptată la New York de Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite la 13 decembrie 2006, atât la art. 2 din Legea nr. 221/2010, cu modificările ulterioare, cât și la **art. 5 alin. (1) din Hotărârea Guvernului nr. 234/2022.**

În același timp, semnalăm că atribuțiile Autorității în ceea ce privește desfășurarea procesului de dezinstituționalizare sunt deja prevăzute la **art. 7 alin. (2) lit. i) și k)** din **Hotărârea Guvernului nr. 234/2022**, potrivit căruia Autoritatea „*coordonează metodologic și monitorizează implementarea procesului de dezinstituționalizare a persoanelor adulte cu dizabilități*” și „*acționează, inclusiv prin desfășurarea de proiecte, pentru dezvoltarea alternativelor de tip familial la protecția instituționalizată a persoanelor cu dizabilități, respectiv pentru diversificarea serviciilor în comunitate*”.

În consecință, pentru evitarea paralelismelor legislative interzise de art. 16 alin. (1) din Legea nr. 24/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare, precum și pentru respectarea principiului ierarhiei actelor normative prevăzut la art. 4 alin. (3) din aceeași lege, norma propusă ar trebui să facă obiectul unei intervenții cuprinse într-un proiect de hotărâre a Guvernului, care să vizeze modificarea și completarea art. 7 din Hotărârea Guvernului nr. 234/2022. Observația este valabilă și pentru **art. 18** care vizează atribuțiile Autorității în ceea ce privește desfășurarea procesului de dezinstituționalizare și prevenire a instituționalizării persoanelor adulte cu dizabilități.

În plus, sintagma „**coordonează** procesul de dezinstituționalizare” este neclară, putând conduce la dubii în interpretare și aplicare, întrucât nu se înțelege ce presupune coordonarea aceluși proces; prin urmare, propunem revederea și completarea textului în consecință.

11. La art. 4, la partea introductivă, pentru rigoare, termenul „sensul” se va înlocui cu termenul „înțelesul”.

Pentru același considerent, toate expresiile și toți termenii prevăzuți la acest articol se vor scrie cu inițială mică. Observația este valabilă pentru toate elementele structurale din cuprinsul propunerii care conțin enumerări.

La **lit. a)**, semnalăm, în primul rând, că definiția propusă pentru expresia „**beneficiu de tranziție**” este neclară, întrucât nu se precizează cui se acordă acea sumă de bani, respectiv cine sunt destinatarii beneficiului de tranziție.

De asemenea, caracterul ambiguu al definiției reiese și din folosirea sintagmelor „pe perioadă determinată” și „în situații de urgență/criză”, neînțelegându-se ce perioadă a fost avută în vedere sau în funcție de ce împrejurări este determinată și nici ce situații de urgență/criză au fost vizate.

Totodată, semnalăm că definiția prevăzută la **lit. a)** se confundă/suprapune într-o anumită măsură cu cea propusă la **lit. b)**, în sensul că ambele au în vedere acoperirea unor costuri de administrare a unei locuințe. Astfel, la **lit. a)** se prevede că „acoperă costuri de **administrare locuință**”, iar la **lit. b)** se face referire la „sumă de bani acordată ... în vederea **administrării unei locuințe**”.

De asemenea, precizăm că sintagma „alte cheltuieli necesare traiului independent”, folosită la **lit. a)**, ar putea include în accepțiunea sa și plata chiriei, cheltuielile de întreținere, plata utilităților și a reparațiilor curente, prevăzute la **lit. b)**.

În consecință, pentru înlăturarea paralelismului legislativ, precum și pentru claritatea și previzibilitatea normelor, propunem revederea și reformularea textelor menționate.

La **lit. b)**, pentru evitarea repetiției, precum și pentru o exprimare în acord cu terminologia Legii serviciilor comunitare de utilități publice nr. 51/2006, republicată, cu modificările și completările ulterioare, recomandăm eliminarea sintagmei „sau utilități” și înlocuirea sintagmei „plata asigurării împotriva dezastrelor naturale, a utilităților” cu sintagma „plata asigurării împotriva dezastrelor naturale, a **serviciilor de utilități publice**”.

La **lit. c)**, semnalăm că denumirea expresiei ce se dorește a fi definită este improprie, o activitate neputând fi centrată pe o persoană, ci pe nevoile unei persoane.

De altfel, semnalăm că, potrivit art. 27 alin. (1) din Legea asistenței sociale nr. 292/2011, cu modificările și completările ulterioare, „*Serviciile sociale reprezintă activitatea sau ansamblul de activități realizate **pentru a răspunde nevoilor sociale, precum și celor speciale, individuale, familiale sau de grup, în vederea depășirii situațiilor de dificultate, prevenirii și combaterii riscului de excluziune socială, promovării incluziunii sociale și creșterii calității vieții***”, iar potrivit art. 32 alin. (2) din Legea nr. 448/2006, republicată, cu modificările și completările ulterioare, „*Serviciile sociale destinate persoanelor cu handicap sunt proiectate și adaptate **conform nevoilor individuale ale persoanei***”.

În consecință, propunem înlocuirea sintagmei „Centrare pe persoană” cu sintagma „centrare pe **nevoile individuale ale persoanei**”.

La **teza a II-a**, semnalăm că exprimarea este neclară, repetitivă, improprie contextului și nespecifică stilului normativ, fiind necesară reformularea acesteia, exprimările „trebuie să poată alege ...”, inclusiv prin posibilitatea”, „modul, intensitatea ... furnizării” neputând fi utilizate în cuprinsul unui act normativ.

Totodată, semnalăm că exprimarea „posibilitatea ... de a pregăti personalul implicat” este lipsită de coerență și predictibilitate, neînțelegându-se în ce mod o persoană cu dizabilități ar putea pregăti personalul care îi va acorda sprijin.

La **lit. e)**, precizăm că introducerea unei definiții a termenului „guvernanță” este lipsită de utilitate, deoarece nu mai este folosită ulterior în cuprinsul propunerii. În plus, la **lit. f)** este definită expresia „guvernanță în sistemul de protecție a persoanelor cu dizabilități”. În consecință, este necesară eliminarea definiției termenului de la **lit. e)** și o nouă marcarea a literelor subsecvente.

La **actuala lit. f)**, semnalăm că expresia „guvernanță în sistemul de protecție a persoanelor cu dizabilități” este folosită o singură dată în cuprinsul propunerii, la denumirea actualului Capitol IV. Prin urmare, pentru respectarea prevederilor art. 48 alin. (3) din Legea nr. 24/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare³, este necesară eliminarea acestei definiții. Observația este valabilă și pentru expresia definită la **lit. j)** „Parcurs de trai decent”, care, de asemenea, va fi eliminată, întrucât este folosită o singură dată în cuprinsul propunerii, la art. 9 alin. (1) lit. a).

În cazul definițiilor eliminate, textul referitor la accețiunea conceptului se va introduce ca teză sau ca alineat în cuprinsul normelor din proiect unde sunt folosite singura dată.

La **actuala lit. h)**, prin care se propune definirea expresiei „Îngrijitor informal al persoanei adulte cu dizabilități”, semnalăm că definiția expresiei „**îngrijitor informal**” este prevăzută la **art. 6 lit. ș) din Legea nr. 292/2011**, cu modificările și completările ulterioare, act normativ care cuprinde reglementări generale aplicabile în domeniul asistenței sociale, inclusiv cu privire la protecția persoanelor cu dizabilități.

În consecință, în cazul în care prin expresia „Îngrijitor informal al persoanei adulte cu dizabilități” a fost avut în vedere sensul expresiei „îngrijitor informal” prevăzut la art. 6 lit. ș) din Legea nr. 292/2011, cu modificările și completările ulterioare, pentru evitarea paralelismului legislativ, este necesară eliminarea textului propus.

În cazul în care prin expresia „Îngrijitor informal al persoanei adulte cu dizabilități” a fost avut în vedere un sens diferit de cel

³ „Dacă în cuprinsul unui articol se utilizează un termen sau o expresie care are în contextul actului normativ un alt înțeles decât cel obișnuit, înțelesul specific al acestuia trebuie definit în cadrul unui alineat subsecvent. În cazul în care frecvența unor astfel de termeni și expresii este mare, actul normativ trebuie să cuprindă în structura sa un grupaj de definiții sau o anexă cu un index de termeni”.

prevăzut în Legea nr. 292/2011, cu modificările și completările ulterioare, pentru respectarea prevederilor art. 37 alin. (1) din Legea nr. 24/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare⁴, este necesară și redenumirea expresiei, întrucât în același domeniu de reglementare aceeași noțiune nu poate avea accepțiuni diferite. În acest caz, soluția legislativă se va concretiza într-o intervenție asupra art. 6 lit. ș) din Legea nr. 292/2011.

La **actuala lit. i)**, semnalăm că definiția expresiei „Locuire incluzivă” este neclară, neînțelegându-se ce aspecte/situații sunt avute în vedere, textul propus referindu-se la o situație generală ce presupune „asigurarea respectării” unor standarde, și nu la o situație concretă.

În plus, nu este clar ce reprezintă acel „set de standarde cu privire la principiile alegerii și controlului, non-segregării, adaptării, accesibilității, sustenabilității, diversității, siguranței și separării furnizării locuirii de furnizarea serviciilor de sprijin”, cine îl elaborează, dacă este prevăzut în vreun act normativ și unde sunt prevăzute principiile menționate, mai ales că acestea din urmă nu sunt aceleași cu principiile prevăzute la art. 5 din prezenta propunere legislativă.

În consecință, pentru claritatea și predictibilitatea normei, este necesară reformularea definiției propuse, inclusiv prin indicarea actelor normative care prevăd „setul de standarde” și „principiile alegerii și controlului, non-segregării, adaptării, accesibilității, sustenabilității, diversității, siguranței și separării furnizării locuirii de furnizarea serviciilor de sprijin”.

Observația referitoare la „setul de standarde cu privire la principiile alegerii și controlului, non-segregării, adaptării, accesibilității, sustenabilității, diversității, siguranței și separării furnizării locuirii de furnizarea serviciilor de sprijin” este valabilă și pentru **actuala lit. m)**, unde va fi, de asemenea, necesară indicarea actelor normative care prevăd acel standard și acele principii.

La **actuala lit. k)**, semnalăm că norma este neclară prin folosirea sintagmei „elaborat ... în conformitate cu modelul-cadru din ghidul de dezinstituționalizare”, neînțelegându-se ce model este avut în vedere. În consecință, pentru predictibilitatea normei, este necesară indicarea actului normativ care prevede ghidul de dezinstituționalizare.

Totodată, precizăm că în Planul național de redresare și reziliență al României, la Componenta C13. Reforme sociale - *Jaloane, ținte, indicatori și calendarul de monitorizare și implementare aplicabile*

⁴ „În limbajul normativ aceleași noțiuni se exprimă numai prin aceiași termeni”.

sprijinului financiar nerambursabil, este utilizată sintagma „Ghid privind accelerarea procesului de dezinstituționalizare”, nu sintagma „ghid de dezinstituționalizare”.

La **actuala lit. m)**, precizăm că definiția expresiei „Rețea de locuințe incluzive” este neclară, în primul rând, în absența unei definiții a expresiei „**locuință** incluzivă”, la actuala lit. i) fiind definită expresia „**Locuire** incluzivă”.

În al doilea rând, nu este clar de către cine sunt „închiriate, construite sau achiziționate” locuințele din comunitate.

Pe de altă parte, este de analizat dacă locuințele proprietate personală pot fi incluse în rețeaua de locuințe incluzive, având în vedere faptul că această rețea ar trebui să includă doar locuințele acordate de instituțiile și autoritățile publice.

La **actuala lit. n)**, precizăm că norma este incompletă și lipsită de predictibilitate, întrucât din cuprinsul acesteia lipsește chiar beneficiarul stimulentei.

12. La **Capitolul II**, ce vizează principiile care stau la baza prezentei legi, semnalăm că, potrivit prevederilor art. 52 din Legea nr. 24/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare, *„Dispozițiile generale cuprind prevederi care orientează întreaga reglementare, determină obiectul și principiile acesteia. Ele se grupează în primul capitol și nu se reiau în restul reglementării, în afară de cazul în care sunt strict necesare pentru înțelegerea unor dispoziții cu care formează un tot unitar”*. Așadar, pentru respectarea normelor de tehnică legislativă, Capitolul II se va elimina, iar cele două articole care fac parte din acest capitol vor fi incluse în cuprinsul Capitolului I, care vizează dispozițiile generale. Pe cale de consecință, capitolele ulterioare se vor renumera.

13. La **art. 5**, semnalăm, în primul rând, lipsa de unitate în prezentarea principiilor, în sensul că unele sunt doar enunțate - cele propuse la lit. c) și j), iar altele, enunțate și definite - cele propuse la lit. a), b), d)-i).

De asemenea, în ceea ce privește principiile enunțate și definite, semnalăm lipsa de uniformitate în definiție, pentru unele fiind stabilit sensul prin folosirea sintagmelor „care implică”/„care prevede”, iar pentru altele, prin folosirea sintagmei „în sensul”.

Totodată, semnalăm că o parte dintre principiile enunțate sunt deja prevăzute în Legea nr. 292/2011, cu modificările și completările ulterioare și în Legea nr. 448/2006, republicată, cu modificările și completările ulterioare. Astfel, principiile subsidiarității,

parteneriatului, nediscriminării, abordării centrate pe persoană (enunțate la art. 5 lit. a), b), e) și f) din propunere) sunt prevăzute la art. 5 lit. b), f), i) din Legea nr. 292/2011, cu modificările și completările ulterioare, și la art. 3 lit. b), g), k), m) din Legea nr. 448/2006, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

În ceea ce privește principiul incluziunii și accesibilității, enunțat la lit. g), precizăm că acesta se aseamănă cu principiul integrării și incluziunii sociale al persoanelor cu handicap, prevăzut la art. 3 lit. p) din Legea nr. 448/2006, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

În consecință, pentru evitarea paralelismului legislativ, propunem reformularea art. 5 astfel:

„Principiile care stau la baza prezentei legi sunt cele prevăzute la art. 5 lit. b), f), i) din Legea nr. 292/2011, cu modificările și completările ulterioare, la art. 3 lit. b), g), k), m), p) din Legea nr. 448/2006, republicată, cu modificările și completările ulterioare, precum și următoarele:

a) principiul colaborării cu sindicatele, patronatele, angajatorii, organizațiile neguvernamentale și alte organisme în planificarea, aplicarea, monitorizarea și evaluarea realizării proiectelor destinate procesului de dezinstituționalizare și de prevenire a instituționalizării persoanelor adulte cu dizabilități, **potrivit căruia ...;**

b) principiul eficacității utilizării fondurilor în cadrul asigurării tranziției de la îngrijirea instituționalizată la servicii de sprijin în familie și în comunitate, **potrivit căruia ...;**

c) principiul non-segregării, **potrivit căruia ...;**

d) principiul desegregării, **potrivit căruia ...;**

e) principiul consultării și implicării persoanelor cu dizabilități, a reprezentanților și a organizațiilor lor, **potrivit căruia ...”.**

În ceea ce privește principiile non-segregării și al desegregării, pentru claritatea și accesibilitatea normelor, este necesară reformularea integrală a textelor propuse, întrucât din modalitatea în care sunt formulate nu rezultă cu claritate sensul celor două principii.

14. La art. 6, semnalăm că norma este lipsită de eficiență, deoarece nu sunt prevăzute și sancțiunile ce s-ar aplica în cazul nerespectării principiilor prevăzute la art. 5. În consecință, este necesară completarea normei.

15. La titlul actualului Cap. III - Ținte, obiective și indicatori, în primul rând, semnalăm că la art. 7 alin. (1) este prevăzut un singur

obiectiv al procesului de dezinstituționalizare și de prevenire a instituționalizării persoanelor adulte cu dizabilități.

În al doilea rând, semnalăm că termenul „ținte” este impropriu limbajului normativ, fiind adecvat doar într-un act juridic civil sau într-un alt document cu caracter privat.

Pentru o corectă exprimare, în acord cu stilul normativ, propunem următorul titlu: „**Scop, indicatori-cheie și obiective**”⁵.

Prin urmare, la art. 7 alin. (1), termenul „obiectiv” se va înlocui prin termenul „**scop**”, iar în celelalte texte ale actualului Cap. III care se referă la obiective, se va folosi substantivul „scop”, fiind unul singular.

La art. 9, precum și în celelalte texte care se referă la „ținte”, respectivul cuvânt se va înlocui prin termenul „obiective”, respectându-se estetica normativă.

În altă ordine de idei, pentru respectarea principiului ierarhiei actelor normative, recomandăm a se analiza dacă obiectivul general și obiectivele specifice prevăzute în Strategia națională privind drepturile persoanelor cu dizabilități „O Românie echitabilă” 2022-2027, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 490/2022, sunt concordante cu scopul și obiectivele stabilite prin prezenta propunere legislativă.

De asemenea, apreciem că, pentru evitarea paralelismelor legislative, reglementarea respectivului scop și a respectivelor obiective ar trebui să se regăsească într-un singur act normativ, care ar trebui să fie de rangul hotărârii Guvernului prin care se aprobă o strategie.

16. La art. 7 alin. (1), în plus, pentru o exprimare adecvată în context, propunem ca sintagma „are ca obiectiv exercitarea dreptului la viață independentă” să fie înlocuită cu sintagma „are ca **scop asigurarea exercitării dreptului la viață independentă**”.

La **lit. a)**, este necesară eliminarea sintagmei „în vederea asigurării exercitării dreptului la viață independentă”, întrucât este superfluă.

La **lit. c)**, pentru claritatea normei, este necesară completarea sintagmei eliptice „asigurării pregătirii corespunzătoare”, în sensul indicării persoanei căreia /persoanelor cărora li se va asigura pregătirea, nefiind clar dacă se referă la managerul de caz sau la alte persoane.

⁵ Chiar dacă în Planul național de redresare și reziliență al României (PNRR) sunt folosiți termeni precum jaloane sau ținte (rezultați dintr-o traducere textuală a termenilor din limba engleză „milestones” și „targets”), PNRR constituie documentul strategic al României care fundamentează prioritățile de reformă și domeniile de investiții pentru aplicarea Mecanismului de redresare și reziliență - MRR la nivel național, însă nu este un act normativ, motiv pentru care limbajul folosit include adesea termeni din domeniul statisticii, sociologiei, economiei etc., fiind datorită juriștilor să identifice termenul juridic corespondent respectivului concept sau să propună stabilirea unei accepțiuni normative pentru aceștia, în măsura în care apare necesară utilizarea anumitor concepte în acte normative.

La **lit. f)**, semnalăm că sintagma „prin acțiuni afirmative și de combatere a prejudecăților” este neclară și nespecifică limbajului normativ, neînțelegându-se ce acțiuni vizează, pentru predictibilitatea normei fiind necesară reformularea acesteia.

La **lit. g)**, este necesară reformularea sintagmei „îmbunătățirea **rezilienței sistemelor de educație**”, întrucât este improprie contextului.

La **lit. h)**, semnalăm că exprimările „stereotipurilor legate de dizabilitate” și „valorii adăugate pe care acestea o pot aduce în comunitate” sunt nespecifice stilului normativ, fiind necesară reformularea acestora.

17. La art. 8 alin. (1) lit. a), semnalăm că procentul de 32% cu care se reduce la nivel național numărul persoanelor adulte cu dizabilități instituționalizate se raportează la numărul total de persoane asistate în cadrul sistemului rezidențial la **sfârșitul anului 2020** (16.911 persoane), deși în Expunerea de motive se face referire la numărul total de persoane adulte cu dizabilități instituționalizate la data de **31 decembrie 2021** (16.607 persoane). Atragem atenția asupra faptului că, în lipsa unor date certe, care să se bazeze pe o evidență clară și recentă, indicatorii-cheie de performanță stabiliți nu vor putea fi realizați.

În acest context, pentru corecta aplicare a normei, este necesară revederea și reformularea textului, în sensul raportării procentului de 32% la numărul total al persoanelor adulte cu dizabilități la sfârșitul anului 2021, aceasta fiind cea mai recentă evidență. Totodată, este de analizat dacă numărul maxim de 11.500 de persoane instituționalizate poate fi atins/menținut, având în vedere că numărul persoanelor cu dizabilități instituționalizate la sfârșitul anului 2021 era de 16.607, cu 304 mai puține decât cele de la sfârșitul anului 2020.

Pe cale de consecință, va fi necesară și revederea soluției legislative propuse la **lit. b)**, referitor la numărul total de 11.500 de persoane la data de 30 iunie 2026. De asemenea, referitor la sintagma „**numărul total** de 11.500 persoane asistate în cadrul sistemului rezidențial la 30 iunie 2026”, semnalăm că norma nu se corelează cu cea propusă la **lit. a)**, unde este prevăzut un **număr maxim** de 11.500 de persoane până la data de 30 iunie 2026 („numărul total al acestora, până la 30 iunie 2026, **să nu depășească** 11.500”). Așadar, la **lit. a)** este prevăzut un **număr aproximativ (maxim)** de 11.500 de persoane, în timp ce la **lit. b)** este prevăzut un număr fix (total) de 11.500 de persoane. În acest context, la reformularea textului se va avea în vedere

și corelarea cu textul propus la lit. a), astfel încât să vizeze același element la care se raportează: un număr fix sau un număr aproximativ.

Totodată, pentru o corectă exprimare propunem ca textul să debuteze astfel: „**reducerea cu 32% la nivel național a numărului de persoane ...**”.

În mod similar se va proceda și pentru reformularea părții de început a lit. b).

În același timp, va fi necesară și revederea și reformularea textelor propuse pentru **art. 9 alin. (1) lit. b) și c)**, care se referă la numărul total de 16.911 persoane instituționalizate la sfârșitul anului 2020 și la numărul de 11.500 de persoane instituționalizate la data de 30 iunie 2026.

Totodată, pentru rigoare, sintagma „până la 30 iunie 2026” se va înlocui cu sintagma „până la **data de 30 iunie 2026**”. Observația este valabilă pentru toate situațiile similare din cuprinsul propunerii.

18. La art. 9 alin. (1) lit. a), pentru o corectă exprimare în context, având în vedere că acea „țintă” (redenumită „**obiectiv**”) urmează să fie realizată, verbul „beneficiază” se va reda la modul conjunctiv timpul prezent, „**să beneficieze**”. Observația este valabilă și pentru **lit. b) și c)**, în privința verbului „se reduce”.

În plus, la lit. a), având în vedere că am propus eliminarea definiției conceptului „parcursului de trai independent”, accepțiunea acestuia se va reda după semnul de punctuație „;”, ca teză a literei.

19. La art. 10 alin. (1), semnalăm că sintagma „**cu sprijinul autorităților și instituțiilor publice centrale și locale**” este prea generală și nu asigură predictibilitate normei, neînțelegându-se ce presupune acel sprijin acordat de autoritățile și instituțiile publice.

La **alin. (2)**, pentru o corectă exprimare din punct de vedere gramatical, sintagma „prevăzut la alin. (1)” se va înlocui cu sintagma „**prevăzută** la alin. (1)”, acordul realizându-se cu substantivul „monitorizare”, nu cu substantivul „procesului”.

La **alin. (3)**, pentru predictibilitatea normei, este necesară detalierea, eventual prin exemplificare, a sintagmei „**inclusiv în format accesibil**”.

De asemenea, referitor la sintagma „**stadiul atingerii indicatorilor-cheie de performanță**”, semnalăm că norma nu se corelează cu cea propusă la art. 8 alin. (2), unde este folosită sintagma „**stadiul realizării indicatorilor-cheie de performanță**”. În consecință, este necesară reformularea sintagmei. Observația este valabilă și pentru **art. 12 alin. (2)**, unde este folosită sintagma „**atingerea ...**”.

indicatorilor-cheie de performanță”, și pentru **art. 19 alin. (1) partea introductivă și lit. a)**, unde este folosit termenul „**atingerea**”.

20. La **art. 11**, care se referă la tipurile de „**indicatori**” utilizați pentru monitorizarea procesului de dezinstituționalizare și de prevenire a instituționalizării persoanelor adulte cu dizabilități, respectiv, „**indicatori de progres**” și „**indicatori de rezultat al măsurilor**”, pentru realizarea unității terminologice în cuprinsul propunerii, recomandăm a se analiza dacă sintagma „tipurile utilizate de indicatori” nu ar trebui înlocuită cu sintagma „tipurile utilizate de **indicatori-cheie de performanță**”, având în vedere că, potrivit definiției propuse la art. 4 lit. g), indicatorii-cheie de performanță sunt „indicatori care măsoară **progresul și rezultatul** politicilor de dezinstituționalizare și prevenire a instituționalizării persoanelor adulte cu dizabilități”.

În cazul în care această observație va fi însoțită, va fi necesar ca în **titlul actualului Capitol III** să figureze expresia „**indicatori-cheie de performanță**”.

21. La **art. 12 alin. (1)**, prin care se propune ca în centrele rezidențiale publice care au în implementare planuri de restructurare **să nu fie admise persoane adulte cu dizabilități**, este necesară completarea normei cu măsuri de protecție concrete de suplinire, care să se aplice în cazul persoanelor cu dizabilități care nu dețin o locuință și nici nu au membri de familie/rude/alte persoane care să le acorde îngrijire. În acest sens, precizăm că, în Decizia nr. 906 din 16 decembrie 2020, Curtea Constituțională a reținut, în contextul eliminării pe cale legislativă a unei măsuri de protecție specială a persoanelor cu handicap, că „statul român are obligația, potrivit art. 50 din Constituție, să asigure o protecție specială persoanelor cu handicap, și anume o protecție adecvată, reală, efectivă și concretă, iar nu una teoretică și iluzorie”.

22. La **art. 13**, semnalăm că metodologia de admitere a persoanei cu dizabilități în mediul rezidențial nu poate fi elaborată și aprobată în absența stabilirii criteriilor în funcție de care se realizează admiterea în mediul rezidențial. Prin urmare, este necesară completarea propunerii cu un articol care să prevadă criteriile în funcție de care se realizează admiterea persoanelor cu dizabilități în mediul rezidențial.

Totodată, întrucât sintagma „**aprobată** prin ordin al președintelui Autorității, care se publică în Monitorul Oficial, Partea I” ar putea conduce la ideea că respectiva metodologie a fost deja aprobată, pentru rigoare și claritatea normei, sintagma se va înlocui cu sintagma „**care se aprobă** prin ordin al președintelui Autorității și se publică în

Monitorul Oficial, Partea I”. Observația este valabilă pentru toate situațiile ulterioare din cuprinsul propunerii, în care se folosesc exprimările „aprobat prin ordin”, „aprobată prin ordin” și „aprobate prin ordin”.

De asemenea, pentru precizia normei, recomandăm ca textul să prevadă termenul de aprobare a ordinului președintelui Autorității privind metodologia de admitere a persoanei cu dizabilități în mediul rezidențial.

23. La art. 14 alin. (1) partea introductivă, pentru evitarea repetiției și pentru o exprimare adecvată în context, recomandăm înlocuirea sintagmei „La nivel național” cu sintagma „**La nivel central**”, urmând ca sintagma „la nivel central” din finalul textului să fie eliminată. Observația este valabilă și pentru **partea introductivă a alin. (2)**, care va debuta cu sintagma „**La nivelul Autorității**”.

La **lit. a)**, prin care se propune înființarea Comitetului național pentru accelerarea procesului de dezinstituționalizare și de prevenire a instituționalizării, semnalăm că norma este neclară și incompletă, putând genera dubii în interpretare, întrucât nu prevede care este statutul juridic al aceluiași comitet, dacă are sau nu personalitate juridică și nici în subordinea cui se înființează.

De asemenea, precizăm că exprimarea „Comitetului național ..., cu rol consultativ și **activitate neremunerată**” este improprie contextului, întrucât nu activitatea Comitetului este neremunerată, ci activitatea membrilor Comitetului. În acest caz, se impune reformularea exprimării, o posibilă variantă putând fi „Comitetului național ..., cu rol consultativ și **ai cărui membri desfășoară activitate neremunerată**”. Observația este valabilă și pentru **alin. (2) lit. b)**, referitor la exprimarea „Comitetului Tehnico-Economic ... cu activitate neremunerată”, și pentru **art. 15 alin. (1)**, referitor la exprimarea „Comitet pentru accelerarea procesului ... cu ... activitate neremunerată”.

Totodată, semnalăm că norma este neclară, întrucât nu prevede numărul total/maxim al membrilor comitetului, respectiv numărul reprezentanților fiecărei instituții/structuri/organizații, și nici specializările reprezentanților direcțiilor de specialitate din cadrul Ministerului Muncii și Solidarității Sociale, ai unităților care funcționează în subordinea, respectiv sub autoritatea Ministerului Muncii și Solidarității Sociale, ai punctelor de contact înființate în conformitate cu Legea nr. 8/2016 privind înființarea mecanismelor prevăzute de Convenția privind drepturile persoanelor cu dizabilități,

cu modificările și completările ulterioare și ai structurilor asociative ale autorităților administrației publice locale.

Lipsa de claritate a normei reiese și din utilizarea termenului „autoreprezentanți” în lipsa unei definiții sau a unei trimiteri la actul normativ care îi prevede. Observația este valabilă și pentru **lit. b)**.

Având în vedere aspectele sus-menționate, sunt necesare reformularea și completarea normei.

Totodată, pentru rigoarea exprimării, precum și pentru lejeritatea textului, propunem ca sintagma „ai unităților care funcționează în subordinea, respectiv sub autoritatea Ministerului Muncii și Solidarității Sociale” să fie înlocuită cu sintagma „ai unităților care funcționează în subordinea **sau** sub autoritatea **acestui minister**”.

În plus, pentru respectarea exigențelor de tehnică legislativă, sintagma „de la intrarea în vigoare a prezentei legi” se va înlocui cu sintagma „de la **data intrării** în vigoare a prezentei legi”. Observația este valabilă pentru toate situațiile similare din cuprinsul propunerii.

La **lit. b)**, semnalăm că norma este lipsită de claritate și predictibilitate, în primul rând, deoarece nu se înțelege ce s-a avut în vedere prin folosirea sintagmei „Înființarea, **pe lângă** Comitetul ...”, dacă respectivul grup consultativ ce se dorește a fi înființat se află în subordinea aceluși comitet sau în subordinea altei structuri/entități.

În plus, nu este clar dacă persoanele care fac parte din acest grup consultativ sunt sau nu remunerate pentru activitatea pe care o desfășoară, iar faptul că desfășoară activitate în mod voluntar nu înseamnă în mod automat că nu sunt remunerați. Precizarea aspectului referitor la remunerarea sau nu a activității desfășurate de membrii grupului consultativ se impune și pentru asigurarea unității în reglementare, având în vedere că la **lit. a)** se prevede că activitatea desfășurată de membrii comitetului este neremunerată.

Pe de altă parte, norma este neclară prin folosirea sintagmei „în urma unei selecții transparente”, neînțelegându-se ce implică respectiva selecție și ce criterii sunt avute în vedere în procedura de selecție, fiind necesară completarea textului.

Totodată, semnalăm că sintagma „furnizorilor de servicii sociale, **acreditați în condițiile legii**” este imprecisă, fiind necesară înlocuirea sintagmei „în condițiile legii” prin trimiterea la dispozițiile concrete vizate, în acest mod asigurându-se respectarea prevederilor art. 50 alin. (2) și (3) din Legea nr. 24/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare (a se vedea în acest sens și Decizia Curții Constituționale nr. 17/2015). În cazul în care au fost vizate dispoziții

din Legea nr. 197/2012 privind asigurarea calității în domeniul serviciilor sociale, cu modificările și completările ulterioare, trimiterea se va face în mod expres la acestea.

Observația este valabilă pentru toate situațiile similare din cuprinsul propunerii.

La **alin. (2) lit. a)**, semnalăm că exprimarea „**Întărirea** coordonării” este improprie contextului, întrucât o activitate de îndrumare nu poate fi întărită, fiind necesară reformularea acesteia prin înlocuirea termenului „**Întărirea**”. Observația este valabilă și pentru sintagma „**Întărirea controlului**”, folosită la lit. f), unde, de asemenea, va fi necesară înlocuirea termenului „**Întărirea**”.

Totodată, pentru o exprimare specifică stilului normativ, este necesară reformularea sintagmei „barierelor care pot împiedica buna desfășurare”.

De asemenea, pentru unitate terminologică cu textul propus la art. 4 lit. l), unde este definită expresia „**Proces de dezinstituționalizare** a persoanelor adulte cu dizabilități”, este necesară înlocuirea sintagmei „procesului dezinstituționalizării” cu sintagma „**procesului de dezinstituționalizare**”. Observația este valabilă și pentru **art. 17 partea introductivă**, unde este folosită aceeași sintagmă.

La **lit. b)**, semnalăm că norma este neclară și incompletă, întrucât nu prevede care este natura juridică a Comitetului Tehnico-Economic pentru domeniul Dizabilității, dacă are sau nu personalitate juridică, iar în ceea ce privește componența comitetului, nu prevede numărul reprezentanților instituțiilor și nici specializările acestora.

Totodată, semnalăm redactarea neunitară a sintagmei „domeniul Dizabilității”, care este redată și sub forma „**Domeniul Dizabilității**”, pentru respectarea exigențelor de tehnică legislativă fiind necesară utilizarea unei singure variante.

La **lit. c)**, pentru o exprimare adecvată în context, propunem înlocuirea sintagmei „Asigurarea monitorizării” cu termenul „**monitorizarea**”.

Totodată, semnalăm că sintagma „în conformitate cu **Setul de proceduri și instrumente**, aprobat prin ordin ... și care se publică” este improprie din punct de vedere normativ, fiind necesară reformularea acesteia în varianta: „în conformitate cu **Procedurile și instrumentele care se aprobă prin ordin ... și se publică**”.

La **lit. f)**, pentru respectarea prevederilor art. 49 alin. (2) și (3) din Legea nr. 24/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare⁶, este necesară resistemizarea textului.

La actuala **lit. (bb)**, pentru precizia normei, este necesară indicarea actului normativ prin care au fost aprobate standardele specifice minime obligatorii de calitate.

24. La art. 15 alin. (1), semnalăm că norma este lipsită de predictibilitate în absența prevederii naturii juridice a comitetului ce se propune a fi înființat, fiind necesară completarea acesteia.

De asemenea, pentru unitate terminologică cu textul preconizat la art. 12 alin. (2), propunem ca sintagma „indicatorilor acestui proces” să fie înlocuită cu sintagma „**indicatorilor-cheie de performanță aferenți acestui proces**”.

La **alin. (2)**, semnalăm că norma este neclară și incompletă, întrucât nu se precizează numărul și nici specializarea reprezentanților acelor instituții.

În plus, semnalăm că sintagma „precum și alți invitați” este neclară, putând conduce la dubii în interpretare, întrucât nu se înțelege dacă acei invitați sunt membri ai comitetului sau doar participă la ședințe în calitate de invitați.

La **alin. (3)**, pentru suplețea textului, sintagma „Comitetele pentru accelerarea procesului de dezinstituționalizare și de prevenire a instituționalizării se întrunesc” se va înlocui cu sintagma „**Comitetul prevăzut la alin. (1) se întrunește**”.

În plus, propunem a se analiza dacă întrunirea în ședință extraordinară poate fi realizată la cererea unui singur membru al Comitetului, fără motivare, sau ar fi indicat să se realizeze la convocarea directorului general al direcției generale de asistență socială și protecția copilului, la propunerea motivată a unui membru sau la cererea motivată a unui membru.

25. La art. 16 partea introductivă, semnalăm că norma este generică și lipsită de eficacitate, întrucât nu se înțelege care sunt autoritățile publice centrale vizate și nici nu pot fi identificate responsabilitățile fiecărei autorități. În consecință, pentru predictibilitatea normei, este necesară revederea și reformularea textului, în sensul identificării/precizării autorităților publice centrale vizate și a responsabilităților ce revin fiecăreia.

⁶ „(2) O enumerare distinctă, marcată cu o literă, nu poate cuprinde, la rândul ei, o altă enumerare și nici alineate noi.

(3) Dacă ipoteza marcată cu o literă necesită o dezvoltare sau o explicație separată, aceasta se va face printr-un alineat distinct care să urmeze ultimei enumerări”.

La **lit. a)**, semnalăm că sintagma „suport operațional” este imprecisă, putând conduce la dubii în interpretare, deoarece nu beneficiază de o definiție în cuprinsul propunerii, neînțelegându-se ce presupune acel suport. Observația este valabilă și pentru **lit. g)**.

De asemenea, menționăm că sintagma „în **domeniul specific de activitate**” este lipsită de precizie, întrucât nu se înțelege dacă se referă la domeniul protecției persoanelor cu dizabilități sau la alt domeniu de activitate.

La **lit. b)**, pentru claritatea normei, este necesară detalierea sintagmei „transfer de informații”, precum și clarificarea sintagmei „resurselor de formare elaborate”, în sensul precizării, eventual, a tipului și a conținutului resurselor.

La **lit. c)**, pentru predictibilitatea normei, este necesară indicarea actului normativ care stabilește accepțiunea termenului „autoreprezentare”.

Totodată, este necesar a se clarifica sensul expresiei „încurajarea (...) autodeterminării”, chiar și prin trimitere, în absența acestei lămuriri, textul având doar un caracter declarativ.

Precizăm că la art. 5 lit. l) din Legea nr. 292/2011, cu modificările și completările ulterioare, este prevăzut principiul **respectării dreptului la autodeterminare**, potrivit căruia „fiecare persoană are dreptul de a face propriile alegeri, indiferent de valorile sale sociale, asigurându-se că aceasta nu amenință drepturile sau interesele legitime ale celorlalți”; prin urmare, în locul sintagmei „și autodeterminării”, propunem a fi folosită sintagma „și asigurarea dreptului la autodeterminare, prevăzut la art. 6 lit. l) din Legea asistenței sociale nr. 292/2011, cu modificările și completările ulterioare”.

La **lit. e)**, pentru claritatea normei, este necesară reformularea textului prin înlocuirea/detalierea verbului „consolidează”, întrucât nu se înțelege cum poate fi consolidată colaborarea dintre furnizorii de servicii sociale și autoritățile locale.

Totodată, pentru o corectă exprimare, sintagma „dintre furnizorii publici și privați și autorități locale” se va reda astfel: „dintre furnizorii **de servicii sociale publici și privați și autoritățile locale**”.

La **lit. f)**, este necesară revederea sintaxei propoziției, deoarece în final este folosită sintagma „alte tipuri de acțiuni sau evenimente”, fără a se stabili legătura cu restul textului. Pe de altă parte, este necesară clarificarea sensului acestei expresii sau dezvoltarea acesteia, altfel norma fiind lipsită de predictibilitate.

La **lit. g)**, pentru predictibilitatea normei, este necesară indicarea actului normativ care prevede acel plan de comunicare la nivel național, în absența trimiterii neînțelegându-se ce reprezintă și ce conține. De asemenea, este necesar a se stabili dacă planul de comunicare prevăzut la această literă este același cu „planurile-cadru de comunicare” prevăzute la **art. 19 lit. j)**, în caz afirmativ fiind necesară corelarea normelor și utilizarea unei singure variante.

La **lit. h)**, semnalăm că sintagma „analiza **regulată**” nu este adecvată stilului normativ și nici nu asigură previzibilitate normei, nefiind clar la ce interval de timp se analizează stadiul implementării procesului de dezinstituționalizare și de prevenire a instituționalizării persoanelor adulte cu dizabilități. Pentru o exprimare adecvată stilului normativ, precum și pentru asigurarea corectei aplicări a actului normativ, este necesar ca în locul cuvântului „regulată” să fie folosit termenul „**periodică**” și totodată să fie precizat intervalul de timp avut în vedere.

26. La **art. 17**, semnalăm că nu toate structurile enumerate sunt instituții publice, Consiliul de monitorizare a implementării Convenției privind drepturile persoanelor cu dizabilități fiind, potrivit art. 3 din Legea nr. 8/2016 privind înființarea mecanismelor prevăzute de Convenția privind drepturile persoanelor cu dizabilități, cu modificările și completările ulterioare, autoritate administrativă autonomă. În acest context, pentru o corectă exprimare din punct de vedere juridic, **la partea introductivă** este necesară înlocuirea sintagmei „următoarele instituții publice” cu sintagma „**următoarele autorități și instituții publice**”.

La **lit. c)**, pentru precizia normei, recomandăm completarea sintagmei „măsuri active de stimulare a ocupării”, în sensul individualizării tipului de ocupare vizat.

La **lit. d)**, pentru respectarea normelor de tehnică legislativă, sintagma „în baza Legii nr. 8/2016 privind înființarea mecanismelor prevăzute de Convenția privind drepturile persoanelor cu dizabilități, cu modificările și completările ulterioare, prin exercitarea atribuțiilor prevăzute în Legea nr. 8/2016, cu modificările și completările ulterioare” se va înlocui cu sintagma „în baza **Legii nr. 8/2016, cu modificările și completările ulterioare**, prin exercitarea atribuțiilor prevăzute la **art. 4 din aceeași lege**”.

27. La **art. 18 lit. b)**, pentru o exprimare corectă și adecvată stilului normativ, propunem reformularea textului astfel:

„b) coordonarea și îndrumarea metodologică a activității entităților publice și private implicate în proces, la solicitarea acestora”.

La lit. d), precizăm că sintagma „introducerea ... conceptului de viață independentă” nu este corectă, deoarece introducerea respectivului concept este deja realizată prin prezentul proiect și, în consecință, nu poate fi stabilită în sarcina Autorității o astfel de atribuție.

Totodată, pentru predictibilitatea normei, este necesară completarea textului, în sensul indicării modalităților prin care se poate operaționaliza și aplica respectivul concept.

La lit. f), pentru o exprimare adecvată în context, sintagma „standardelor specifice minime de calitate obligatorii pentru serviciile sociale pentru persoanele ...” se va înlocui cu sintagma „standardelor specifice minime de calitate obligatorii pentru serviciile sociale destinate persoanelor ...”.

La lit. g), pentru evitarea repetiției, propunem ca sintagma „cu caracter pilot sau național sau intercomunitar sau multifuncțional” să fie înlocuită cu sintagma „cu caracter pilot, național, intercomunitar sau multifuncțional”. Observația este valabilă pentru toate situațiile similare din cuprinsul propunerii.

La lit. h), este necesară reformularea sintagmei „a trăi oriunde și cum doresc”, întrucât nu este adecvată unui act normativ.

La lit. k), pentru predictibilitatea normei, este necesară indicarea actului normativ care prevede setul de standarde de locuire incluzivă.

La lit. m), semnalăm că norma este lipsită de predictibilitate în absența unor definiții ale expresiilor „indicatori de monitorizare” și „plan național de monitorizare”. În ceea ce privește „indicatorii de monitorizare”, precizăm că în cuprinsul propunerii sunt definiți alți indicatori, și anume: „indicatorii-cheie de performanță” - la art. 4 lit. g, respectiv „indicatorii de progres” și „indicatorii de rezultat al măsurilor” la art. 11.

De asemenea, nu se înțelege dacă acei „indicatori de monitorizare” și acel „plan național de monitorizare” vor fi aprobați printr-un act normativ.

În consecință, este necesară revederea normei.

La lit. n), pentru claritatea normei, precum și pentru o exprimare adecvată stilului normativ, sunt necesare reformularea sintagmei „implicarea în orice decizie cu privire la viața lor” și detalierea sintagmei „ascultarea opiniei acestora”.

28. La **art. 19**, pentru o corectă sistematizare a ideilor, recomandăm contopirea **alin. (1) și (2)**, în sensul precizării chiar în cadrul **alin. (1)**, care va deveni unicul alineat, nemarcat, a faptului că autoritățile responsabile sunt autoritățile executive **ale** unităților/subdiviziunilor administrativ-teritoriale.

Pe de altă parte, semnalăm că potrivit **art. 106 alin. (2) și art. 164 alin. (3)** din Codul administrativ, autoritățile executive ale administrației publice din comune, orașe și municipii și sectoare/subdiviziuni administrativ-teritoriale sunt primarii, astfel încât partea introductivă a **art. 19** (cu un singur alineat) ar trebui să se refere expres la aceștia.

La **lit. a)** a actualului **alin. (1)**, pentru același considerent, este necesară completarea sintagmei „pe baza metodologiei Autorității”, în sensul precizării metodologiei vizate, precum și includerea unei trimiteri la actul normativ prin care aceasta a fost reglementată.

La **lit. b)**, propunem revederea textului, în privința sintagmei „planurile anuale de dezvoltare a serviciilor sociale”, deoarece nu au fost identificate referiri *de lege lata* la acestea. Precizăm că în **Legea nr. 292/2011** există prevederi cu privire la „**strategia de dezvoltare a serviciilor sociale**” și la „**planul anual de acțiune**”. Observația este valabilă și pentru **art. 25 alin. (3)**, unde este folosită expresia „planul anual de dezvoltare a serviciilor sociale”, precum și pentru toate situațiile similare.

La **lit. c)**, pentru precizia normei și pentru înlesnirea aplicării unitare a acesteia, recomandăm completarea sintagmei „la nivel de centru”, în sensul clarificării aspectului dacă responsabilitatea respectivă este în sarcina unui centru de zi sau rezidențial.

La **lit. f)**, pentru respectarea prevederilor **art. 37 alin. (3)** din **Legea nr. 24/2000**, republicată, cu modificările și completările ulterioare, potrivit cărora exprimarea prin abrevieri se poate realiza numai prin explicitare în text, la prima folosire, abrevierea „etc.” trebuie înlocuită cu expresia „**și altele asemenea**”, formulare consacrată în cazul enumerărilor.

La **lit. e)**, referitor la sintagma „plan de contingență”, având în vedere că aceasta este la prima menționare în text, pentru claritatea normei, recomandăm fie completarea cu o trimitere la actul normativ în care acest plan este reglementat, fie detalierea înțelesului noțiunii.

La **lit. h)**, semnalăm lipsa de claritate a exprimării, întrucât sintagma „plasarea persoanelor pe prima poziție de prioritate” este de natură să creeze dificultăți de înțelegere cu privire la obiectul

responsabilității. Astfel, pe de o parte, nu se înțelege dacă este avută în vedere obligația autorității de plasare a persoanei adulte cu handicap, transferată din mediul rezidențial în comunitate, pe prima poziție a listei constituite în vederea acordării de locuințe sociale ori este vizată o poziție prioritară a acestor persoane cu privire la acordarea de locuințe sociale.

În acest context, precizăm că la art. 20 alin. (1) din Legea nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, republicată, cu modificările și completările ulterioare, se prevede că: *„În vederea asigurării accesului persoanelor cu handicap la obținerea unei locuințe, autoritățile publice au obligația să ia măsuri pentru introducerea unui criteriu de prioritate pentru închirierea, la nivelurile inferioare, a locuințelor care aparțin domeniului public al statului ori unităților administrativ-teritoriale ale acestuia”*; precizăm că respectivul criteriu de prioritate se va aplica numai pentru închirierea la un nivel inferior.

Prin urmare, propunem reanalizarea și reformularea corespunzătoare a normei, iar în măsura în care a fost vizată instituirea obligației pentru autoritățile administrației publice de a acorda cu prioritate locuințe sociale persoanelor cu dizabilități în detrimentul altor categorii de persoane vulnerabile, prevăzute la art. 6 lit. p) din Legea nr. 292/2011 (persoane sau familii care sunt în risc de a-și pierde capacitatea de satisfacere a nevoilor zilnice de trai din cauza unor situații de boală, dizabilitate, sărăcie, dependență de droguri sau de alcool ori a altor situații care conduc la vulnerabilitate economică și socială), este necesară evitarea încălcării principiului egalității de tratament.

Dacă a fost vizată acordarea priorității pentru persoanele cu dizabilități numai pentru închirierea la un nivel inferior, această soluție deja există de *lege lata*, așa cum am precizat mai sus, fiind necesară evitarea paralelismului legislativ.

La lit. i), semnalăm că sintagma „desfășurarea de demersuri necesare” nu este exprimată într-un limbaj specific stilului normativ, aspect de natură să creeze dificultăți în interpretarea și aplicarea normei. Recomandăm revederea și reformularea textului.

La lit. j), referitor la sintagma „planurile-cadru de comunicare”, având în vedere că aceasta este la prima menționare în text, pentru claritatea normei, recomandăm fie completarea cu o trimitere la actul normativ în care acest plan-cadru este reglementat, fie detalierea noțiunii.

La lit. k), pentru precizia normei, recomandăm completarea sintagmei „Sistemului național de management privind dizabilitatea” cu o trimitere la actul normativ ori dispoziția din proiect prin care acesta este reglementat.

29. La art. 20 alin. (3), pentru o corectă exprimare, propunem înlocuirea sintagmei „au obligația” cu sintagma „au următoarele obligații”.

La lit. b), semnalăm că sintagma „desfășurarea ... oportunităților de schimb de experiență” nu este exprimată într-un limbaj specific stilului normativ, aspect de natură să creeze dificultăți în interpretarea și aplicarea normei. Recomandăm revederea și reformularea textului, eventual în varianta „să furnizeze altor servicii publice de asistență socială informații cu privire la desfășurarea la nivel național a procesului, precum și cu privire la oportunitățile de schimb de experiență cu alte comunități”.

La art. 20 alin. (4), pentru o exprimare corectă, sintagma „respectiv a sectorului municipiului București” se va reda sub forma „respectiv ale sectoarelor municipiului București”.

30. La art. 21, pentru același considerent, este necesară revederea sintagmei „rețea de locuire incluzivă”, având în vedere atât definiția noțiunii de „rețea de locuințe incluzive” cuprinsă la art. 4 lit. m) din proiect, cât și noțiunea de „locuire incluzivă” prevăzută la lit. i) a aceluiași articol și în Cap. III, pct. 3 - *Obiective, direcții de acțiune și măsuri*-, din anexa la Hotărârea Guvernului nr. 842/2022 privind aprobarea Strategiei naționale a locuirii pentru perioada 2022-2050⁷.

De asemenea, pentru rigoare, precum și pentru o exprimare specifică stilului normativ, recomandăm înlocuirea sintagmei „în condițiile art. 11 alin.(3) din Anexa nr.1” cu sintagma „potrivit art. 11 alin. (3) din anexa nr. 1”.

În plus, pentru o corectă informare asupra evenimentelor legislative suferite de Hotărârea Guvernului nr. 797/2017 pentru aprobarea regulamentelor-cadru de organizare și funcționare ale serviciilor publice de asistență socială și a structurii orientative de personal, sintagma „cu modificările și completările ulterioare” se va înlocui cu sintagma „cu modificările ulterioare”. Observația este valabilă și pentru art. 32 alin. (4).

⁷ „Locuire incluzivă cuprinde obiectivele și direcțiile de acțiune identificate pentru accesul la locuință și îmbunătățirea condițiilor de locuire ale persoanelor care provin din comunități marginalizate și grupuri vulnerabile, inclusiv așezări informale”.

31. La **art. 22 alin.(1)**, pentru predictibilitatea normei, recomandăm completarea acesteia cu o trimitere la actul normativ prin care procesul de evaluare în vederea încadrării în grad de handicap a fost reglementat.

La **alin. (2)**, semnalăm că măsurile de protecție sunt prevăzute la art. 5 pct. 23¹ din Legea nr. 448/2006, republicată, cu modificările și completările ulterioare, element structural asupra căruia se intervine legislativ și prin prezentul proiect, la pct. 1 al art. 33. În consecință, propunem eliminarea acestui alineat și completarea textului de la actualul **alin. (1)** cu o trimitere la **art. 5 pct. 23¹** din Legea nr. 448/2006, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

În situația în care observația nu va fi reținută, este necesară revederea exprimării „Măsurile de protecție prevăzute la alin.(1) sunt de tip: ...”, aceasta putând fi formulată astfel: **„Măsurile de protecție prevăzute la alin. (1) se pot realiza prin servicii sociale de tipul celor prevăzute la art. 5 pct. 23¹ din Legea nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, republicată, cu modificările și completările ulterioare.”**

În plus, este necesar a se analiza dacă ar trebui prevăzute măsuri specifice, care să fie aplicate în procesul de dezinstituționalizare a persoanelor adulte cu dizabilități, precum și de prevenire a instituționalizării acestora.

32. La **art. 23 alin. (1)**, semnalăm lipsa de precizie a normei, întrucât în absența unui prag minim, formularea „se asigură ... în proporție de cel mult 90% din necesarul stabilit”, nu stabilește vreo obligație legală.

La **alin. (2)**, pentru evitarea repetițiilor în text, este necesară revederea sintagmelor „furnizate de furnizori” și „acreditați în condițiile legii, în condițiile prevăzute la alin. (1)”.

Totodată, pentru o corectă exprimare din punct de vedere gramatical, sintagma „contractării prevăzută la art. 33” se va înlocui cu sintagma „contractării **prevăzute** la art. 33”.

La **alin. (3)**, semnalăm lipsa de claritate a normei, în ceea ce privește sintagma „pe baza unei Metodologii”, întrucât nu se precizează obiectul metodologiei și nici nu este inclusă o trimitere la actul normativ prin care aceasta este reglementată, fiind necesară completarea textului în acest sens. În plus, pentru rigoare redacțională, termenul „Metodologii” se va reda cu literă mică.

33. La **art. 25 alin. (1)**, semnalăm lipsa de claritate a normei, determinată de utilizarea termenului „complementaritate”, întrucât în

acest context, noțiunile cumulativ și complementar au același sens, Recomandăm revederea exprimării.

La **alin. (2)**, pentru același considerent, recomandăm completarea sintagmei „autoritățile administrației publice locale”, în sensul precizării autorităților vizate, respectiv dacă sunt sau nu avute în vedere autoritățile executive, respectiv primarii.

34. Referitor la norma propusă la **art. 26 alin. (2)**, în primul rând, este necesară revederea exprimării „Îngrijitorul informal al persoanei adulte cu dizabilități are acces *la serviciile sociale pentru persoanele adulte cu dizabilități*”, deoarece aceste servicii au un destinatar cert, persoanele cu dizabilități, fiind, potrivit art. 32 din Legea nr. 448/2006, „*proiectate și adaptate conform nevoilor individuale ale persoanei cu dizabilități*”.

Desigur, și îngrijitorul informal poate beneficia de servicii sociale - a se vedea art. 30 din Legea nr. 292/2011, cu modificările și completările ulterioare - dar concepute în considerarea calității de îngrijitor, nu de persoană cu dizabilități.

De altfel, art. 86 alin. (2) din aceeași lege, prevede că: „***Îngrijitorii informali și formali beneficiază de facilități și servicii de suport, reglementate prin legislația specială***”.

În consecință, pentru a se evita paralelismul legislativ, este necesar a se păstra o singură normă referitoare la serviciile sociale de suport de care pot beneficia îngrijitorii, aceea de la art. 86 alin. (2) din Legea nr. 292/2011, putând fi eventual completată cu exemplificarea unor tipuri de servicii.

În plus, precizăm că noțiunea de îngrijitor informal este prevăzută la art. 6 lit. ș) din Legea nr. 292/2011, cu modificările și completările ulterioare, act normativ-cadru în materia asistenței sociale.

În consecință, pentru evitarea atomizării legislației, soluțiile legislative referitoare la îngrijitorul informal ar trebui prevăzute în Legea asistenței sociale nr. 292/2011, cu modificările și completările ulterioare.

35. La **art. 27**, pentru predictibilitatea normei și pentru o aplicare unitară, recomandăm completarea proiectului, în sensul precizării condițiilor în care Autoritatea poate înființa servicii sociale specifice cu caracter național, intercomunitar sau multifuncțional, precum și a categoriei de acte normative prin care aceste servicii pot fi înființate.

În plus, este necesar a se clarifica elementele care definesc caracterul național și intercomunitar al serviciilor sociale.

De asemenea, este de analizat dacă, în considerarea prevederilor art. 99 din Legea nr. 448/2006⁸, republicată, cu modificările și completările ulterioare, actuala reglementare nu instituie un paralelism legislativ, reglementând aceleași soluții legislative în două sau mai multe acte normative.

În altă ordine de idei, pentru claritatea și predictibilitatea normei, este necesară revederea și, eventual, corelarea dispozițiilor art. 27 cu cele ale art. 30 și 31 din prezentul proiect, având în vedere următoarele aspecte:

a) la art. 27 se prevede că Autoritatea - termenul prin care, potrivit art.3, se denumește Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Persoanelor cu Dizabilități - „*poate organiza și finanța servicii specifice cu caracter național sau intercomunitar sau multifuncțional*”;

b) la art. 30 se reglementează dreptul **autorităților administrației publice locale de a înființa, organiza, administra și finanța servicii sociale cu caracter intercomunitar**, iar la art. 31 se reglementează dreptul aceluiași autorități de a **înființa, organiza, administra și finanța servicii sociale cu caracter multifuncțional**;

c) având în vedere că atribuțiile Autorității se manifestă la nivel național, este de analizat în ce măsură aceasta poate organiza servicii specifice cu caracter intercomunitar sau multifuncțional.

În altă ordine de idei, precizăm că noțiunea de „servicii specifice cu caracter național sau intercomunitar sau multifuncțional” nu beneficiază de accepțiune juridică, stabilită în prezentul proiect sau în alt act normativ de nivelul legii.

Însă, în Legea nr. 292/2011 găsim referiri cu privire la noțiunea de „servicii rezidențiale de interes intercomunitar” - la art. 119 alin. (4) - precum și la complexuri ori centre multifuncționale - la art. 41 alin. (5) și la art. 59 alin. (2).

Astfel, la **art. 119 alin. (4)** se prevede că „*În condițiile în care numărul solicitărilor este limitat sau în cazul în care nu dispun de resurse suficiente, autoritățile administrației publice locale de la nivelul comunelor, orașelor, municipiilor și sectoarelor municipiului București încheie parteneriate pentru înființarea de servicii rezidențiale de interes intercomunitar pentru persoanele care au domiciliul/reședința în unitățile administrativ-teritoriale partenere*”.

⁸ Art.99.- (1) Autoritatea Națională pentru Persoanele cu Dizabilități finanțează, în proporție de până la 98%, prin derogare de la prevederile Legii nr. 350/2005 privind regimul finanțărilor nerambursabile din fonduri publice alocate pentru activități nonprofit de interes general, cu modificările și completările ulterioare, proiecte ale organizațiilor neguvernamentale cu activitate în domeniul protecției persoanelor cu handicap.

(2) Metodologia de selectare și finanțare a proiectelor se aprobă prin ordin al ministrului muncii și justiției sociale.

La **art. 41 alin. (5)** se stabilește că „*Instituțiile și unitățile de asistență socială funcționează sub denumiri diverse, cum ar fi: centre de zi sau rezidențiale, locuințe protejate și unități protejate, **complexuri multifuncționale** sau complexuri de servicii, cantine sociale, servicii mobile de distribuție a hranei etc*”, la **art. 59 alin. (2)** se prevede că „*În scopul prevenirii și combaterii riscului ca tinerii care părăsesc sistemul de protecție a copilului să devină persoane fără adăpost, precum și pentru promovarea integrării sociale a acestora, autoritățile locale pot înființa **centre multifuncționale** care asigură condiții de locuit și de gospodărire pe perioadă determinată*”.

Pe de altă parte, după clarificarea sensului celor două expresii, propunem a se analiza dacă dispozițiile referitoare la organizarea și finanțarea de servicii specifice cu caracter național, intercomunitar sau multifuncțional, nu ar trebui incluse în Legea nr. 292/2011, cu modificările și completările ulterioare, act normativ care reglementează cadrul general de organizare a sistemului național de asistență socială din România, din care face parte și sistemul de servicii sociale⁹.

Totodată, este necesar a se stabili legătura dintre aceste servicii și cele prevăzute la art. 31-33 din Legea nr. 448/2006, republicată, cu modificările și completările ulterioare, care reglementează **atât obligația** autorităților administrației publice locale de a organiza, administra și finanța servicii sociale destinate persoanelor cu handicap, **cât și dreptul** acestora de a contracta servicii sociale cu furnizori de servicii sociale de drept privat, acreditați, în condițiile legii.

De asemenea, precizăm că, potrivit art. 34 din același act normativ, Autoritatea are în atribuții coordonarea metodologică a acestor servicii.

Pentru utilizarea unei terminologii unitare în cuprinsul proiectului, sintagma „servicii specifice” se va înlocui prin sintagma „servicii **sociale** specifice”.

Observația este valabilă în mod corespunzător pentru toate situațiile similare din proiect.

36. La art. 28 alin. (1), pentru asigurarea caracterului complet al normei, semnalăm necesitatea determinării statutului juridic al „**centrelor pilot**”, aspect care nu este reglementat în proiect.

În plus, pentru predictibilitatea normei, referitor la perioada determinată pentru care pot fi înființate și finanțate aceste centre-pilot, este necesară stabilirea unei perioade maxime de funcționare. În acest

⁹ în acest sens a se vedea Capitolul III din aceeași lege.

sens, având în vedere prevederile art. 52 alin. (1) din Legea nr. 448/2006, republicată, cu modificările și completările ulterioare, recomandăm corelarea acestor norme.

Totodată, recomandăm revederea exprimării „în nume propriu sau în parteneriat”, atât cu privire la atribuirea sintagmei „în nume propriu” în contextul raportării la Autoritate, cât și la stabilirea tipului de parteneriat vizat.

La **alin. (4)**, semnalăm că, pentru respectarea principiului ierarhiei actelor normative și a principiului legalității sub aspectul previzibilității legii, criteriile privind înființarea centrelor-pilot trebuie stabilite prin lege, nu printr-un act normativ de nivel inferior. Prin urmare, este necesară completarea propunerii cu un articol care să prevadă criteriile ce trebuie îndeplinite pentru înființarea centrelor-pilot. Observația este valabilă și pentru normele preconizate la **art. 29 alin. (4)**, la **art. 30 alin. (4)** și la **art. 31 alin. (3)**.

În plus, pentru redarea completă a denumirii editorialului citat, după sintagma „Monitorul Oficial” se va insera sintagma „**al României**”. Observația este valabilă pentru toate situațiile similare din proiect.

37. La **art. 29 alin. (3)**, pentru claritatea și predictibilitatea normei, recomandăm revederea exprimării „servicii sociale specifice cu caracter național, finanțarea măsurilor de protecție se face de către serviciul cu caracter național”, întrucât nu se înțelege dacă acesta din urmă vizează o entitate distinctă, situație în care este necesară completarea proiectului cel puțin cu dispoziții referitoare la cadrul juridic, structură, criterii de înființare, finanțare.

38. La **art. 30 alin. (2)**, semnalăm lipsa de predictibilitate a normei cu privire la structura constituită potrivit **alin. (1)**, respectiv „servicii sociale pentru persoanele adulte cu dizabilități, cu caracter intercomunitar”, cu referire atât la statutul juridic al acesteia, cât și la nomele aplicabile licențierii.

Menționăm că, la art. 38 alin. (3) din Legea nr. 292/2011¹⁰, se prevede că acreditarea serviciilor și a furnizorilor de servicii speciale se reglementează prin lege specială.

Astfel, la art. 5 din Legea nr. 197/2012 privind asigurarea calității în domeniul serviciilor sociale, cu modificările și completările

¹⁰ „Art.38. - (1) Pentru a acorda servicii sociale pe teritoriul României, furnizorii de servicii sociale, indiferent de forma lor juridică, trebuie acreditați în condițiile legii.

(2) Serviciile sociale pot funcționa pe teritoriul României numai dacă sunt acreditate în condițiile legii.

(3) Acreditarea furnizorilor, precum și a serviciilor sociale acordate de aceștia se reglementează prin lege specială.”

ulterioare¹¹, este făcută o distincție clară în ceea ce privește licențierea serviciilor și acreditarea furnizorilor.

În consecință, recomandăm revederea și reformularea normei, aceasta urmând a fi completată cu norma de trimitere la actul normativ care reglementează aspectul vizat.

La **alin. (3)**, având în vedere prevederile art. 89 din Codul administrativ, care reglementează formele de **asociere a unităților administrativ-teritoriale**, este necesară înlocuirea termenului „partenere”, impropriu folosit în context, cu termenul „asociate”.

39. La **art. 31 alin. (2)**, pentru asigurarea caracterului complet al normei, este necesar a se analiza dacă exprimarea „în fiecare dintre unitățile administrativ-teritoriale **partenere**” este corectă, având în vedere că la alin. (1) nu se prevede că autoritățile administrației publice locale pot înființa servicii sociale cu caracter multifuncțional și prin asociere cu alte autorități.

40. Referitor la textul propus la **art. 32 alin. (1)**, semnalăm că acesta are caracter de normă generală în materia protecției persoanelor cu dizabilități, iar noțiunea de „manager de caz” este definită la art. 5 pct. 23 din Legea nr. 448/2006, republicată, cu modificările și completările ulterioare¹².

Pe de altă parte, referitor la noțiunea „management de caz”, întrucât sistemul de protecție a persoanelor cu dizabilități face parte din domeniul extins al sistemului de asistență socială, este incidentă accepțiunea stabilită la art. 6 lit. u)¹³ din Legea nr. 292/2011, cu modificările și completările ulterioare.

În condițiile în care accepțiunea expresiei „management de caz” va fi stabilită în două acte normative, se va institui un paralelism legislativ, fiind necesară păstrarea unui singur text referitor la managementul de caz, respectiv în Legea nr. 292/2011, asigurându-se,

¹¹ „Art. 5. - (1) În domeniul calității serviciilor sociale se acreditează furnizorii și se licențiază serviciile sociale, în condițiile prezentei legi.

(2) Acreditarea furnizorilor se realizează în baza criteriilor specifice, denumite în continuare criterii, ce reprezintă cerințele de bază prin care se evidențiază capacitatea acestora de a înființa, a administra și a acorda servicii sociale. Respectarea criteriilor este atestată prin certificat de acreditare.

(3) Licențierea serviciilor sociale se realizează în baza standardelor minime de calitate, ce reprezintă cerințele minimale privind eficacitatea și eficiența activităților desfășurate în raport cu nevoile beneficiarilor, obiectivele asumate, rezultatele așteptate. Standardele minime de calitate, denumite în continuare standarde minime, constituie nivelul de referință a calității serviciilor sociale, iar îndeplinirea acestora este obligatorie și se atestă prin licență de funcționare.”.

¹² „23. manager de caz - membrul echipei pluridisciplinare care coordonează, monitorizează și evaluează îndeplinirea planului individual de servicii, precum și măsurile luate în legătură cu adultul cu handicap;”.

¹³ „u) managementul de caz reprezintă o metodă de coordonare și integrare a tuturor activităților destinate grupurilor vulnerabile, de organizare și gestionare a măsurilor de asistență socială specifice, realizate de către asistenții sociali și/sau diferiți specialiști, în acord cu obiectivele stabilite în planurile de intervenție;”

totodată, respectarea principiului unicității reglementării, prevăzut la art. 14 alin. (1) din Legea nr. 24/2000.

La **alin.(2)**, semnalăm că, în actuala redactare, prin care se preconizează că „metoda managementului de caz este exercitată independent, în condiții de liberă practică”, norma este lipsită de predictibilitate, fiind necesară reconsiderarea și completarea acesteia.

În primul rând, va fi necesară revederea exprimării, deoarece o metodă „se aplică”, aceasta neputând fi „exercitată”, ceea ce se exercită fiind o profesie.

În al doilea rând, precizăm că activitățile specifice managementului de caz pot fi realizate de persoane care au absolvit studii din sfera științelor socio-umane sau de persoane care au absolvit studii de altă natură, dar care au urmat, în condițiile legii, cursuri de formare pentru a deveni manager de caz în domeniul protecției persoanelor cu handicap/asistenței sociale.

În al treilea rând, referitor la sintagmele „au o experiență documentată” și „au urmat sesiuni de formare pe tema abordării centrate pe persoană”, menționăm că acestea necesită clarificare întrucât, în primul caz, conceptul nu este definit în cuprinsul proiectului, iar în cel de-al doilea caz, nu este reglementată natura juridică a sesiunilor de formare - dacă sunt vizate modalitățile de formare profesională a adulților finalizate cu certificate de calificare sau de absolvire cu recunoaștere națională și/sau certificate de competențe profesionale¹⁴-, durata minimă a acestora, entitățile abilitate să le organizeze și să emită documente care atestă formarea.

În plus, în ceea ce privește exprimarea „tema abordării centrate pe persoană”, precizăm că la **art. 4 lit. c)** este definită „centrarea pe persoană”, și nu „abordarea centrată pe persoană”, fiind valabilă observația formulată la textul menționat.

În al patrulea rând, dat fiind că în textul propus nu sunt individualizate profesiile care pot conferi persoanelor vocație de a deveni manager de caz, profesii reglementate legal a căror exercitare este condiționată de atestarea/recunoașterea unui drept de liberă practică, se poate interpreta în sensul că a fost vizată crearea unei noi profesii. În acest caz, semnalăm că, atât condițiile de accesare în profesie, cât și statutul acesteia trebuie reglementate la nivel legal.

Menționăm că Legea nr. 200/2004 privind recunoașterea diplomelor și calificărilor profesionale pentru profesiile reglementate

¹⁴ prevăzute de Ordonanța Guvernului nr. 129/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare, coroborată cu prevederile Legii educației naționale nr. 1/2011, cu modificările și completările ulterioare.

din România, cu modificările și completările ulterioare, care transpune Directiva 2005/36/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 7 septembrie 2005 privind recunoașterea calificărilor profesionale, este cea care stabilește ce activitate poate fi considerată activitate profesională reglementată și ce reprezintă o profesie reglementată - art. 2 și 3, lista profesiilor reglementate fiind prevăzută în anexa nr. 2.

Semnalăm și faptul că, înainte de adoptarea unei noi reglementări referitoare la o profesie, este obligatorie efectuarea un test de proporționalitate, care, potrivit art. 5 alin. (1) din Legea nr. 245/2020 privind efectuarea unui test de proporționalitate anterior adoptării unor noi reglementări referitoare la profesii, se realizează de autoritățile publice cu drept de inițiativă legislativă în a căror arie de competență se circumscrie profesia reglementată sau care urmează a se reglementa și de coordonatorul național pentru recunoașterea calificărilor profesionale, desemnat conform Legii nr. 200/2004.

Totodată, precizăm că, potrivit art. 7 alin. (1) și (2) din Legea nr. 245/2020, „Autoritățile publice cu drept de inițiativă legislativă în a căror arie de competență se circumscrie profesia reglementată sau care urmează a se reglementa și coordonatorul național pentru recunoașterea calificărilor profesionale se asigură că dispozițiile legale care restricționează accesul la profesiile reglementate sau exercitarea acestora pe care le introduc și modificările aduse dispozițiilor existente sunt adecvate pentru a garanta atingerea obiectivului urmărit și nu depășesc ceea ce este necesar pentru atingerea obiectivului respectiv”.

Din analiza Expunerii de motive nu reiese că a fost efectuat sau că urmează a fi efectuat testul obligatoriu de proporționalitate.

La **alin. (4)**, pentru suplețea normei, întrucât Hotărârea Guvernului nr. 797/2017, cu modificările ulterioare, nu este la prima menționare în cadrul proiectului, titlul acesteia va fi eliminat.

De asemenea, pentru o corectă exprimare, sintagma „direcțiile generale de asistență socială și protecția copilului” se va înlocui cu sintagma „direcțiile generale de asistență **socială** și protecția copilului”.

Referitor la textul propus la **alin. (5)**, recomandăm a se analiza dacă „Standardele specifice minime de calitate obligatorii pentru managementul de caz” pot fi stabilite prin ordin al Președintelui Autorității ori, având în vedere prevederile art. 106 alin. (1) lit. n)¹⁵ din

¹⁵Art.106 „(1) În domeniul protecției sociale, Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale îndeplinește următoarele atribuții principale:

n) elaborează criteriile, indicatorii de performanță și standardele de calitate privind serviciile sociale, monitorizează și controlează respectarea lor de către furnizorii publici și privați;”

Legea nr. 292/2011, cu modificările și completările ulterioare, această competență aparține Ministerului Muncii și Solidarității Sociale.

În ceea ce privește norma preconizată la **alin. (6)**, referitor la costul standard pentru managementul de caz, în scopul respectării principiului ierarhiei actelor normative, recomandăm a se analiza necesitatea aprobării criteriilor de stabilire a costului standard printr-un act normativ de nivelul legii.

41. La art. 33 pct. 1, referitor la textul propus pentru **art. 5 pct. 9** din Legea nr. 448/2006, republicată, cu modificările și completările ulterioare, pentru evitarea repetițiilor în text, cea de-a doua sintagmă „atelier protejat” trebuie eliminată.

Având în vedere definiția propusă și textul *de lege lata* al dispoziției analizate, noțiunea de „atelier protejat” urmează să înlocuiască termenul de „spațiu” cu cel de „program”, este necesar a se analiza ce se întâmplă cu unitățile protejate care deja funcționează sub forma unor ateliere, în acest sens urmând ca proiectul să fie completat cu norme tranzitorii.

În plus, este necesară corelarea celor două noțiuni, respectiv cea de „unitate protejată”, cuprinsă la art. 81 alin. (2) din actul de bază, cu noua definiție a „atelierului protejat”.

În altă ordine de idei, întrucât sintagma „atelier protejat” nu mai este folosită în cuprinsul actului de bază, aceasta nu ar trebui să se regăsească la art. 5, ci ar trebui prevăzută ca teză a art. 81 alin. (2) lit. b) din Legea nr. 448/2006. În consecință, recomandăm revederea definiției de la art. 81.

De asemenea, semnalăm lipsa de claritate și predictibilitate a normei, întrucât, pe de o parte, sintagma „forme de pregătire pentru muncă” nu are accepțiune juridică, astfel încât nu se poate determina care sunt în mod concret acestea și, pe de altă parte, nu se înțelege dacă prin această sintagmă ori prin expresia „activități de instruire” este vizată formarea profesională sau alt aspect.

La **pct. 2**, la textul propus pentru **art. 20¹ alin. (1)** din Legea nr. 448/2006, pentru respectarea art. 6 alin. (1) din Legea nr. 24/2000, este necesară completarea normei, în sensul precizării titlului cu care persoanele cu handicap pot beneficia de locuință în cadrul rețelei de locuire, pe baza unui contract de locațiune, comodat sau vânzare, precum și al faptului dacă locuințele respective se vor acorda/închiria/împrumuta cu titlu gratuit sau în schimbul unei sume de bani.

În plus, menționăm că în actul de bază nu sunt cuprinse dispoziții cu privire la conceptul de „rețea de locuire incluzivă”, astfel încât nu se cunoaște care este accepțiunea acestuia, fiind necesară detalierea normei în acest sens.

În concluzie, norma este incompletă, fiind necesară analizarea acesteia și corelarea cu prevederile art. 38-43 din Legea locuinței nr. 114/1996, republicată, cu modificările și completările ulterioare, cu mențiunea că, art. 43 prevede mai multe categorii de persoane, incluzând și persoanele cu handicap, fără a se preciza gradul de încadrare¹⁶.

La **alin. (2)**, referitor la sintagma „modalitatea de acordare, organizare și funcționare, de finanțare și monitorizare a locuințelor”, în scopul respectării principiului ierarhiei actelor normative, propunem reglementarea prin lege. Soluția se impune și pentru respectarea principiului simetriei formelor legislative, având în vedere că modalitatea de acordare, repartizare, finanțare a locuințelor sociale este prevăzută în lege, respectiv în Legea locuinței nr. 114/1996, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

În plus, la textul propus pentru **art. 20² alin. (1)**, pentru o terminologie unitară cu art. 86 alin.(1) din actul de bază, expresia „Persoanele încadrate în grad grav, accentuat sau mediu de handicap” se va înlocui cu sintagma „Persoanele încadrate **în grad de handicap grav, accentuat sau mediu**”.

Observația este valabilă pentru întregul proiect.

Totodată, semnalăm lipsa de claritate a normei determinată de utilizarea sintagmei „în condițiile legii”, fiind necesară o trimitere la actul normativ vizat.

Reiterăm observația pentru **art. 20³ alin. (1)**.

La **alin. (2)**, referitor la trimiterea la alin. (1), întrucât în textul alineatului respectiv este utilizată expresia „beneficiu de locuire”, pentru utilizarea unei terminologii unitare, sintagma „*Sumele de bani* prevăzute la alin. (1)” se va înlocui cu sintagma „**Beneficiul de locuire** prevăzut la alin. (1)”.

Observația este valabilă și pentru **alin. (3)**.

¹⁶ „Locuințele sociale se repartizează de către autoritățile administrației publice locale care le au în administrare pe baza criteriilor stabilite anual de acestea, în condițiile prevederilor prezentului capitol, și de ele pot beneficia, în ordinea de prioritate stabilită de autoritățile administrației publice locale, potrivit legii, oricare dintre următoarele categorii de persoane: persoanele și familiile evacuate sau care urmează a fi evacuate din locuințele retrocedate foștilor proprietari, tinerii care au vârsta de până la 35 de ani, tinerii proveniți din instituții de ocrotire socială și care au împlinit vârsta de 18 ani, invalizii de gradele I și II, **persoanele cu handicap**, pensionarii, veteranii și văduvele de război, beneficiarii prevederilor Legii recunoștinței pentru victoria Revoluției Române din Decembrie 1989, ...”.

De asemenea, pentru claritatea normei, recomandăm completarea sintagmei „la solicitarea fundamentată a acestora”, în sensul precizării înțelesului acesteia, respectiv enumerarea condițiilor avute în vedere.

Observația este valabilă și pentru **art. 20³ alin. (2)**.

La **alin. (3)**, pentru respectarea prevederilor art. 4 alin. (1) din Legea nr. 24/2000, este necesar ca stabilirea „condițiilor de eligibilitate” să fie reglementată prin lege. În acest sens, pentru realizarea simetriei în ceea ce privește categoria juridică a normei, recomandăm a se vedea art. 42 din Legea locuinței nr. 114/1996, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Observația este valabilă și pentru **art. 20³ alin. (3)**.

La textul preconizat pentru **art. 20³ alin. (1)** din **Legea nr. 448/2006**, semnalăm lipsa de claritate a normei cu privire la utilizarea sintagmei „măsurile de dezinstituționalizare și de integrare în comunitate”, fiind necesară completarea cu o trimitere la actul normativ prin care acestea sunt prevăzute.

La **pct. 3**, referitor la textul propus pentru **art. 45 alin. (1)** din Legea nr. 448/2006, pentru previzibilitatea normei, este necesară indicarea locului în care adultul cu handicap grav sau accentuat poate beneficia de îngrijirea și protecția unui asistent personal profesionist, respectiv la domiciliul său ori la domiciliul asistentului profesional, astfel cum este prevăzut la art. 1 din anexa la Hotărârea Guvernului nr. 548/2017 privind aprobarea condițiilor de obținere a atestatului, procedurile de atestare și statutul asistentului personal profesionist, cu modificările ulterioare.

La **pct. 6**, referitor la textul propus pentru **art. 51 alin. (10)** din Legea nr. 448/2006, este necesară eliminarea expresiei „definite la art. 5 pct. 23¹”, ca fiind inutilă, deoarece odată definită o expresie, aceasta se folosește ca atare, fără trimitere la dispoziția care o prevede. Observația este valabilă pentru toate cazurile similare din cuprinsul propunerii.

La **pct. 7**, referitor la textul propus pentru **art. 52 alin. (1)** din Legea nr. 448/2006, pentru asigurarea previzibilității normei, recomandăm completarea sintagmei „perioadă determinată” în sensul stabilirii unui termen maxim.

La **pct. 8**, referitor la textul preconizat pentru **art. 72 alin. (4)** din Legea nr. 448/2006, pentru claritatea și predictibilitatea normei, este necesară detalierea sintagmei „în vederea dezvoltării potențialului pentru muncă”, în sensul stabilirii accepțiunii noțiunii de „potențial pentru muncă”.

Observația este valabilă atât pentru **art. 74 alin.(2)** care face referire la dezvoltarea „potențialului persoanelor cu handicap”, fără a individualiza aspectul vizat, cât și pentru **art. 78¹ alin.(1)** în ceea ce privește conceptul „potențial de ocupare”.

În situația în care a fost avut în vedere același concept, pentru respectarea prevederilor art. 37 alin. (1) din Legea nr. 24/2000, referitoare la unitatea terminologică în cadrul actelor normative, este necesară utilizarea unei terminologii unitare.

În plus, pentru claritatea și predictibilitatea normei, este necesară detalierea sintagmei „pregătire pentru muncă”, în sensul precizării accepțiunii noțiunii.

La **pct. 9**, referitor la textul preconizat pentru **art. 74 alin. (2)** din Legea nr. 448/2006, pentru claritatea și predictibilitatea normei, este necesară stabilirea accepțiunii noțiunii de „activități de pregătire pentru muncă” ori includerea unei trimiteri la actul normativ prin care aceasta a fost reglementată.

La **pct. 10**, referitor la textul preconizat pentru **art. 74 alin. (3)** din Legea nr. 448/2006, pentru același considerent, este necesară revederea și clarificarea sensului sintagmei „și de referire a beneficiarilor pentru angajare”,.

La **pct. 11**, la **partea dispozitivă**, pentru unitate redacțională, sintagma „care va avea următorul cuprins” se va înlocui cu sintagma „**cu următorul cuprins**”.

Referitor la textul preconizat pentru **art. 78¹ alin. (1)** din Legea nr. 448/2006, pentru o exprimare adecvată în context, recomandăm înlocuirea sintagmei „persoanele încadrate în gradul grav, accentuat sau mediu de handicap” cu sintagma „persoanele încadrate în **grad** grav, accentuat sau mediu de handicap”.

De asemenea, pentru claritatea normei, recomandăm reformularea sintagmei „în vârsta de muncă”.

La **pct. 13**, semnalăm că, începând cu data de 1 ianuarie 2026, **alin. (1) al art. 47¹** ar urma să fie abrogat. Întrucât intervențiile legislative urmează a fi încorporate în actul normativ de bază de la data intrării în vigoare a proiectului, norma preconizată nu poate fi redată în această formă.

Prin urmare, pentru rigoare normativă, **partea dispozitivă** a pct. 13 se va redacta sub forma: „**13. La articolul 47¹, alineatul (1) se abrogă.**”, iar în partea de final a proiectului se va introduce un articol distinct care să prevadă intrarea în vigoare a dispoziției de abrogare prevăzute la **art. 33 pct. 13**.

42. La **art. 34**, pentru o corectă reflectare a naturii evenimentului legislativ, care constă în modificarea **art. 16 alin. (1)** al Legii nr. 8/2016, **partea dispozitivă** va avea următoarea formulare:

„... **La articolul 16 din** Legea nr. 8/2016 privind înființarea mecanismelor prevăzute de Convenția privind drepturile persoanelor cu dizabilități, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 48 din 21 ianuarie 2016, **cu modificările și completările ulterioare, alineatul (1) se modifică și va avea următorul cuprins:**”.

Totodată, referitor la textul propus pentru art. 16 alin. (1) din Legea nr. 8/2016, pentru asigurarea caracterului complet al normei, este necesară introducerea unor dispoziții care să vizeze atât conceptul de „Punct de contact”, în ceea ce privește locul acestuia în organigramă, precum și structura de personal, incluzând principalele atribuții și responsabilități ale structurii nou înființate, cât și natura relației cu respectivele ministere.

43. La **art. 35**, pentru respectarea uzanțelor normative, expresia „publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 59 din 10 august 2017” se va elimina.

44. La **art. 37**, întrucât norma propusă nu are caracter de dispoziție finală, ci de dispoziție de fond care ar trebui integrată în cuprinsul Legii nr. 448/2006, republicată, cu modificările și completările ulterioare, aceasta ar trebui să fie inclusă în cuprinsul art. 51 din actul de bază.

45. La **anexă**, pentru respectarea uzanțelor normative, sintagma „la lege”, se va elimina.

46. În plus, semnalăm că terminologia utilizată în cuprinsul Legii nr. 448/2006 nu este unitară în ceea ce privește beneficiarii acesteia, în sensul că este folosită atât sintagma „persoană **cu handicap**”, cât și sintagma „copilului **cu dizabilități**”, deși termenii „handicap” și „dizabilitate” sunt sinonimi.

Precizăm că la art. 2 alin. (1) din lege se prevede că „**Persoanele cu handicap** sunt acele persoane cărora mediul social, neadaptat deficiențelor lor fizice, senzoriale, psihice, mentale și/sau asociate, le împiedică total sau le limitează accesul cu șanse egale la viața societății, necesitând măsuri de protecție în sprijinul integrării și incluziunii sociale”, însă la art. 5 pct. 16 referitor la „dizabilitate” se prevede că acesta este „*termenul generic pentru afectări/deficiențe, limitări de activitate și restricții de participare, definite conform Clasificării internaționale a funcționării, dizabilității și sănătății, adoptată și*

aprobată de Organizația Mondială a Sănătății, și care relevă aspectul negativ al interacțiunii individ-context”.

Pe de altă parte, la art. 6 lit. aa) din în Legea nr. 292/2011 se prevede că „**persoanele cu dizabilități** reprezintă acele persoane care au deficiențe fizice, mentale, intelectuale sau senzoriale de durată, deficiențe care, în interacțiune cu diverse bariere, pot îngreuna participarea deplină și efectivă a persoanelor în societate, în condiții de egalitate cu ceilalți”.

Pentru respectarea prevederilor art. 37 alin. (1) din Legea nr. 24/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare, potrivit cărora „*În limbajul normativ aceleași noțiuni se exprimă numai prin aceiași termeni*”, este necesară păstrarea în legislație a unei singure definiții/acceptiuni, în acord cu terminologia actuală internă și internațională, aceea pentru „persoana cu dizabilități”.

În acest context, pentru respectarea normelor de tehnică legislativă, recomandăm a se analiza oportunitatea inserării în proiect a unei dispoziții de sine stătătoare, care să prevadă faptul că în cuprinsul Legii nr. 448/2006, republicată, cu modificările și completările ulterioare, incluzând modificările și completările aduse prin prezenta lege, precum și în cuprinsul actelor normative emise în temeiul sau în aplicarea acesteia, referirile la „persoana/persoanele cu handicap” se consideră a fi făcute la „persoana/persoanele cu dizabilități”.

PREȘEDINTE
Florin IORDACHE

București
Nr. 1132/14.10.2022